

ли чинність, деяких розпоряджень Кабінету Міністрів України : розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1413-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1413-2019-%D1%80#n31> (дата звернення: 25.10.2020).

5. Про колективне сільськогосподарське підприємство: Закон України від 14 лютого 1992 р. № 2114-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-12#Text> (дата звернення: 25.10.2020).

6. Про ціни і ціноутворення : Закон України від 21 червня 2012 р. № 5007-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17/ed20201016#Text> (дата звернення: 25.10.2020).

*Науковий керівник: кандидат юридичних наук
Савельєва О. М.*

*Ревенко Д-С. І.,
студентка 4 курсу 2 групи
Слідчо-криміналістичного інституту
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕВЕДЕННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ НА ІННОВАЦІЙНУ МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ

З найдавніших часів Україна вважається аграрною країною, а сьогодні наша держава входить до трійки лідерів – основних експортерів агропродукції на ринки ЄС. Український аграрний сектор з потенціалом виробництва, що значно перевищує потреби внутрішнього ринку, може сприяти розвитку національної економіки та її ефективній інтеграції у світовий економічний простір, а отже, зростанню доходів задіяного в аграрній економіці сільського населення, кількість якого становить понад третину всього населення країни, а також забезпечити мультиплікативний ефект розвитку інших галузей національної економіки [5]. Сільське господарство для України є стратегічною багатофункціональною галуззю економіки, яка виконує важливі для держави і соціуму функції, але еко-

номічне значення аграрного сектору в нашій країні недооцінене. Теоретичне узагальнення шляхів реформування, подолання кризових явищ у розвитку національного аграрного виробництва та вибір правильних орієнтирів показують, що найбільш оптимальним із можливих напрямів розвитку аграрного сектору є інноваційний [2]. Тобто, для вітчизняного аграрного сектору головним напрямком має стати його розвиток на інноваційній основі.

Дослідженням даної проблеми займалися провідні вітчизняні та зарубіжні вчені: М.Ф. Бабієнко, Є.А. Бузовський, С.А. Володін, О.І. Гойчук, І.О. Іртищева, М.М. Кулаєць, П.А. Лайко, Л.М. Малюга, Л.П. Марчук, П.М. Музика, О.В. Олійник, Г.Є. Павлова, І.В. Прокопа, П.Т. Саблук, І.В. Сідельнікова, Н.М. Сіренко, О.С. Сухарев, С.О. Тивончук, Р.А. Фатхундінов, М.Г. Чумаченко, О.В. Шубравська, Ю.О. Ярмоленко.

Необхідність переходу аграрної економіки України до інноваційного типу розвитку визнається і підтверджується багатьма вченими. Суттєве оновлення основних фондів господарств, особливо їх активної частини - машин і устаткування, в рамках реалізації «Стратегії розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року» розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2013 р. № 806-р має здійснюватися шляхом технологічної та технічної модернізації, тобто впровадження досягнень науково-технічного прогресу, найважливішими з яких є ресурсозберігаючі технології вирощування і збирання сільськогосподарських культур, вітчизняна та зарубіжна техніка останнього покоління, альтернативні види енергоресурсів.

Перехід аграрного сектора економіки України на інноваційну основу повинен відбуватися з урахуванням особливостей аграрного сектору, насамперед галузевих. Аграрний сектор — особлива галузь матеріального виробництва і специфічний вид бізнесу, оскільки воно, перш за все, знаходиться в об'єктивній залежності від багатьох природнокліматичних явищ: кількості опадів, що випадають в середньому за рік, тривалості вегетаційного періоду рослин, рівня сонячної радіації, непередбачених стихійних лих. Крім цього, аграрний сектор України розташовано на величезній території, яка характеризується неоднаковими кліматичними параметрами, різним родючістю землі як основного засобу виробни-

цтва, різним рівнем розвитку виробничої та соціальної структури, різним кадровим потенціалом тощо. Ця обставина додатково породжує багато складних практичних проблем, пов'язаних із забезпеченням ефективного розвитку сільськогосподарського виробництва в усіх регіонах країни [4].

Зміст інноваційної діяльності в аграрному секторі економіки як об'єкті дослідження полягає у розробці та впровадженні в аграрне виробництво прогресивних методів ведення господарства, в основі яких лежать методи ефективного виробництва продукції, застосуванні нового покоління техніки, використанні нової кадрової політики тощо з урахуванням накопиченого наукового та інноваційного потенціалу [1].

На думку О.В. Олійника та І.В. Сідельнікової, інновації слід розглядати як наукові надбання, вироблені у готовому для використання вигляді, але поки що повною мірою не реалізовані в масовому виробництві через відсутність необхідних умов, коштів, матеріальних ресурсів тощо.

Особливістю інновацій є існування людського фактору, інтелект якого спроможний нагромаджувати та перетворювати нові знання для створення інноваційної продукції. Джерелами появи інновацій можуть бути: державні замовлення, самоініціатива наукових установ або ж потреби ринку. Проте найбільш успішними, як переконає досвід розвинених країн, будуть інновації, які виникли на основі саме останнього джерела. Створена нова продукція повинна відповідати певним характеристикам та мати необхідні ознаки для того, щоб ідентифікувати її як інноваційну. Так, інновації повинні нести у собі щось нове, пов'язане з якісними змінами в економічному процесі, спрямоване на динамічні шляхи зростання. Крім того, інноваціям притаманні певні особливості: інновація є доцільною і корисною зміною попереднього стану, запропонованою людиною; ця зміна повинна набути практичного застосування, причому вперше в даній галузі, зокрема в аграрному виробництві; предметом цих змін є продукти, технології, соціальні, економічні, екологічні процеси тощо; метою інновації є задоволення суспільної потреби; інновації є засобом реалізації цілей розвитку аграрного підприємства, що також позитивно впливає на підвищення ефективності його виробничої діяльності. Для того

щоб інновація вважалася завершеною, необхідною є наявність принаймні двох умов: це масове використання інновації у виробництві та окупність інновації, тобто відшкодування витрат на її одержання за рахунок прибутку.

Часті й тривалі кризові періоди у функціонуванні вітчизняного аграрного сектору негативно вплинули на розвиток науково-технічного прогресу та інноваційних процесів, що призвело до значного морального й фізичного зносу технікотехнологічної бази, зниження конкурентоспроможності аграрних підприємств. Як наслідок, значна їхня частка випускає низькоякісну, неконкурентоспроможну продукцію, відсутній необхідний для здійснення інноваційної діяльності науковотехнічний та кадровий потенціал, здатний створювати інновації й успішно впроваджувати їх у виробництво, недосконалим є процес управління інноваційною діяльністю [2].

Прискорення виходу української аграрної економіки з кризового стану, стабілізація аграрного виробництва і створення умов для його нормального розвитку нерозривно пов'язані з активізацією інноваційних процесів. З метою активізації інноваційної діяльності в аграрній сфері необхідно: доопрацювати та удосконалити чинну нормативно-правову базу щодо агроінновацій, де будуть враховані інтереси держави, виробника й інвестора, а також механізм державної підтримки інноваційного розвитку аграрного виробництва з урахуванням вимог СОТ та ЄС; забезпечити вивчення попиту на інновації, перетворивши маркетинг в невід'ємний елемент формування замовлень на наукові дослідження і розробки; створити сучасну систему інформаційно-консультаційного й інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності; створити систему державної підтримки сільськогосподарських підприємств, що займаються інноваційною діяльністю (надання пільгового оподаткування, виділення грантів, субвенцій); створити ефективний механізм відпрацювання та просування інновацій у виробничу, а також навчальну практику для їх освоєння студентами аграріями; створити умови для зростання ринкового попиту на інновації в аграрному виробництві; сприяння розвитку конкурентного середовища, заохочення інвестицій в інновації; забезпечити стабільну економічну ситу-

ацію в країні для залучення інвестицій в аграрний сектор. Для покращення ситуації щодо запровадження інновацій в аграрне виробництво активну роль повинна відігравати держава, яка має регулювати ці процеси, надавати безпосередню підтримку аграрним виробникам та проводити контроль в аграрній сфері з метою уникнення правопорушень [1].

Отже, підсумовуючи вищевикладене, для вітчизняного аграрного сектору головним напрямком має стати його розвиток на інноваційній основі. З метою удосконалення розвитку інноваційного процесу у найближчій перспективі необхідно здійснити такі основні заходи: досягти чіткої послідовності в інноваційному законодавстві; сприяти покращенню загального фінансового стану аграрних підприємств; забезпечити надання цілеспрямованої державної підтримки тим підприємствам, які здійснюють власні розробки інноваційного продукту й технологій; активізувати діяльність державних академічних та галузевих науково-дослідних установ щодо співпраці з аграрними формуваннями, узгодити інтереси науково-дослідних установ, виробників аграрної продукції та держави; сприяти покращенню проінформованості підприємств у сфері поширення інновацій.

Список використаних джерел:

1. Олійник О. В., Сідельнікова І.В. Інноваційна діяльність: особливості розвитку і активізації в аграрному виробництві. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Економіка», 2017, Вип. 17., Ст. 73-81.

2. Олійник О. В., Сідельнікова І.В. Особливості інноваційного розвитку аграрного сектору національної економіки [Електронний ресурс]. — Режим доступу: file:///C:/Users/User/Downloads/vkpnuen_2015_10_13.pdf.

3. Павлова Г.Є. Зарубіжний досвід переходу до інноваційного типу розвитку аграрного сектору національної економіки. —Ефективна економіка. - №5 – 2011. - С. 52-72.

4. Павлова Г.Є. Особливості переходу аграрного сектора національної економіки України на інноваційну основу господарювання. - Економіка та держава. - № 5/2015. - С. 47-50.

5. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2013 р. № 806-р «Про схвалення Стратегії розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/806-2013-%D1%80#Text>.

6. Ярмоленко Ю.О. Інноваційний шлях розвитку аграрного сектору: проблеми та пріоритети [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2019/67.pdf.

*Науковий керівник: кандидат юридичних наук
Бакай Ю. Ю.*

Ревягіна А.А.,
аспірантка кафедри земельного та аграрного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЗАБУДОВНИКА В АГРОСФЕРІ

Перш ніж перейти до безпосереднього аналізу правового статусу забудовника, розглянемо суб'єктний склад будівельної діяльності, зокрема містобудування. Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності» № 3038-VI від 17.02.2011 р. (далі – Закон України № 3038-VI) визначається у ст. 4, що суб'єктами містобудування є органи виконавчої влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи [1].

Так, Законом України «Про основи містобудування» № 2780-XII від 16.11.1992 р. регламентується, що при здійсненні містобудівної діяльності повинні бути забезпечені:

- розробка містобудівної документації, проектів конкретних об'єктів згідно з державними стандартами, нормами і правилами, архітектурно-планувальними завданнями і технічними умовами;
- розміщення і будівництво об'єктів відповідно до затверджених у встановленому порядку містобудівної документації та проектів цих об'єктів;